

TORONTÁI

ELŐFIZETESI ARAK:

Egész évre	120 dinár
Felére	60 dinár
Negyedévre	30 dinár
Egy hóra	10 dinár

Egyes szám ára fél dinár

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP

Felolvas szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Obútyeva (Zápolya) utca 1. Telefonszám 24

MEGJELENIK MINDENNAP, HETFOÉ ÉS
ÖNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELESEL

Veliki Beeskerek, 1921.

L. évfolyam, 197. szám.

Szombat, szeptember 10.

A király állapotja.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, szept. 8.

Párisi jelentés szerint Alexander király a párisi Continental szállóból Versaillesbe költözött, ahol néhány napig fog maradni és ahonnan utókurára egy franciaországi fürdőbe, valószínűleg Ichybe fog menni, ahol október elejéig marad. Innen Beogradba jön majd a király, hogy letegye az esküt az alkotmányra és átvegye a királyi hatalmat. Franciaországi tartózkodása alatt fogadni fogja a király Pasity miniszterelnököt, akinek Párisba való érkezését néhány napon belül várják.

Pasity párisi útjának nagy jelentőséget tulajdonítanak, mert ott tartózkodása alatt fogják a király házasságának ügyét végleg elintézni.

Pasity miniszterelnök radikális-párti kiáltványa

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, szept. 8.

Pasity miniszterelnök a radikális-párt vezére kiáltványt intézett az egész országban lévő pártjához. A kiáltványban ismerteti a radikális-párt eddigi munkáját és együttműködését a demokrata és a többi parlamentáris, a kormányt támogató pártokkal. Majd áttér a pártra váró feladatokra, amelyek közé tartozik a fokozott, a törvényhozói munka felvétele.

Benesnek mindig új tervei támadnak.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Pozsony, szept. 8.

Benes és Schober kancellár találkozásán Benesnek egy új politikai terve került tárgyalásra. E szerint Csehország vagy a kis ententen belül vagy kívül szorosabb viszonyba lépne Ausztriával és Jugoszláviával, amely egyesülésnél főképpen gazdasági érdekek jönnének tekintetbe. Pasity miniszterelnök gyöngékedése miatt nem kezdődhetek meg eddig a közvetlen tárgyalások, de állítólag a S. H. S. állam hozzájárulása biztosítva van. Osztrák politikai körök szerint a közeli napok eseményei gyors megvalósítását jelenthetik Benes tervének.

A szerb-román határkiigazítás.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, szept. 8.

A szerb-román határkiigazító bizottság ma délelőtt Kécsán ülésezett. Holnapután, szeptember 10-ikén pedig Kikindán fognak összegyűlni, majd szeptember 12-ikén együttes ülést tartanak Temesvárott, amelyen közösen kidolgozzák a kormányaiknak átnyújtandó javaslatukat.

Ezután a román bizottságot egy másik bizottság fogja felváltani, amely a szerb bizottsággal egy a Kliszurában és a módosi és párdányi járásokban határkiigazítás lehetőségéről fog tárgyalni.

A dunai államok föderációja.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Prága, szept. 8.

A dunai államok föderációja ügyében Franciaország lépéseket tett Prágában. Franciaország azon van, hogy Csehszlovákia adja föl eddigi merev álláspontját és a francia álláspontot tegye

magáévá, mely szerint a föderációban nemcsak a kis entente államai, hanem Magyarország, Ausztria és Bulgária is résztvennének. A prágai kormány határozata Románia és a S. H. S. állam magatartásától függ.

Nemzetvédelmi alakulatok Nyugatmagyarországon.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Wien, szept. 8.

Minden nyugatmagyarországi községben megalakították a nemzetvédelmi szervezeteket, amelyek

ket a száz tagból álló központi bizottság irányít. A központi bizottság az alábbi proklamációt bocsátotta ki:

„A világ népeihez! Az ezer éves Magyarország nyugati szegélyén háromszázezer német békességben élt az ott lakó horvát és magyar testvérekkel. Megkérdetetésünk nélkül, akarattunk ellenére az éhez, lerongyolt és életképtelen Ausztriához akarunk bennünket birkanyáj módjára áttérni. Ezt nem tűrhetjük. Világ civilizált népei hozzátok fordulunk azzal a kijelentéssel, hogy őrni fogunk önrendelkezési jogunkkal és ha erőszakkal akarunk rajtunk végigrázolni, ősi fegyverünkkel kezünkben megvédjük utolsó lehetünkig völgyeinket és hegyeinket.”

Róma, szept. 8.

Nyugatmagyarország kérdésében az olasz nacionalisták Magyarország pártján vannak. Az „Idea Nazionale” bizonyosnak tartja, hogy Nyugatmagyarország német népe Magyarország mellett akar maradni.

Wien, szept. 8.

A Neue Freie Presse illetékes helyről jelenti, hogy a szövetséges hatalmak ultimátumot küldtek a magyar kormányhoz, a melyben az egész nyugatmagyarországi terület azonnali kiürítését követelik. Az ultimátum határideje szeptember 13-ikán, kedden éjjel 12 órakor lejár.

A Tisza-pör. Budapesti tudósítónk jelenti: A Tisza-pör tegnapi tárgyalásán Kéri Pál védőjének beszéde után maga is szólásra jelentkezett és hosszabb beszédben ártatlanságát hangoz-

tatta. Tíz évre már ugy is elítéltek, mondotta, ha ezt a borzasztó büntetést le kell ülnöm, akkor inkább akasszanak fel. Fényes László szintén ártatlanságát hangoztatta.

Pierpont — Stines!

A „Torontál” tudósítójának távirata

Berlin, szept. 8.

A Pierpont Morgan newyorki világbank cég feje öt napon keresztül a legnagyobb titokban Berlinben időzött, ahová repülőgépen érkezett meg. Berlini hírek szerint Pierpont a német birodalom pénzügyi vezetőjével tárgyalta a jóvátételről és a Stines-csoport egy döntő tényezőjével voltak tárgyalásai. Pierpont Morgan, aki a nagyhatalmak háborús pénzügyeit korlátlan hatalommal intézi, Berlinből Bécsbe és Prágába készül.

Mindinkább élesedik a francia-angol ellentét.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Genf, szept. 8.

A Népszövetség pótválasztásán elnökké a hollandi Van Karnebejt választották meg. A választás eredménye bizonyítani látszik a francia-angol ellentétet.

Megtiltják a kövér sertés kivitelét.

A „Torontál” tudósítójának telefonjelentése.

Beograd, szept. 8.

Mehemed Spaho kereskedelmiügyi miniszter Zagrebban való időzése alkalmával Dementrovics Juraj horvátországi tartományi főnök kíséretében meglátogatta a horvát iparosok szövetségét és a horvát kereskedelmi és iparkamarát. Mindkét helyen hosszabb megbeszélést folytatott az igazgatóság tagjaival, akik több kérelmet terjesztettek elő. Egyebek közt arra kérték a minisztert, hogy rendelje el a kövér sertés kivitelének tilalmát. A miniszter határozott ígéretet tett, hogy a közgazdasági és szociális szempontból feltétlenül szükséges kiviteli tilalmat sürgősen elrendeli.

Benes a népszövetség egyik alelnöke

Genf, szept. 8.

A népszövetség tegnapi ülésén az alelnökválasztáskor Benes esch külügyminiszter kibukott. A második választásnál egyetlen szavazattal megelőzte Torrienta kubai kiküldöttet.

Tizenkétszeres rablógyilkosság Kaposvár közelében.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Kaposvár, szept. 8.

Gyenes somogy megyei községben Vilhelm Vilmos kereskedő feleségét, gyermekeit és cseléd-ségét egy betörőbanda meggyilkolta. Az áldozatok száma tizenkettő. Az ismeretlen rablógyilkosok több milliónyi értékű pénzt és ékszert vittek el.

HIREK

Katonai jelentkezés és sorozás. Mindazok, akik 1896., 1897., 1898., 1899., 1900. és 1901-ben születtek és eddig sorozásnál még egyáltalában nem voltak kötelesek folyó hó 12-én, hétfőn délelőtt 8-2 óráig a városi főjegyzői hivatalban (régii városháza I. emelet) jelentkezni, személyi adataik bemondata végett. A sorozást 16-án, péntek délelőtt 8 órakor tartják meg az I. Péter király lakatánában.

Százmillió dinár tisztviselői lakásokra. Beogradi munkatársunk jelenti: A pénzügyminiszter dr. Kukovec szociálpolitikai miniszter javaslatára száz millió dinár hitelt szavazott meg az egész országban létesítendő tisztviselői lakások építésére.

Beeskereki sakkmeister az országos sakkversenyen. Az első országos sakkversenyt a Jugoszláv Sakkszövetség Céljében (Cilly) tartotta meg augusztus hónapban. A verseny győztese Erdey Aladár dr. zombori gyógyszerész. Veliki Beeskerekről Nicifor Sándor postaigazgatósági tiszt, a kiváló sakkjátékos vett részt a versenyen és azon öt pontot tudott elérni. Mindenesetre jobb eredményt ért volna el, hogyha a jól megalapozott játszmát ismert gavallozójátékával nem könnyelműsködi el.

Baleset. Váci András 16 éves beeskereki kocsis kukoricával megrakott kocsiján a város határába hajtatott. A kocsi hirtelen nagyot zökken, a fiú pedig a lovak közé esett oly szerencsétlenül, hogy az egyik kerék értment a testén. A súlyosan sérült kocsi beszállították a beeskereki kórházba.

Etablissement Paris. Beeskerek város a múlt héten egy nagyvárosi intézménnyel gazdagodott. A főbb vajdasági nagyváros után végre Beeskerek is állandó orfeumhoz jutott, mely esténként szép és nagy fővárosi műsorrall tartja előadásait. Kremas és King-King akrobatikus mutatványai nagyszerűek. Noe Matosity a kitűnő tenorista, Willy Schlesinger a szunnyogkomikus mint előadó művészek nagyszerű művészetükkel elragadtatják a közönséget. Vicki és Maney mondain táncosok rendkívül bájosak. Nem szabad megfeledkeznünk Dixiről sem, az afrikai feketéről, aki egy táncával mint viselkedésével a legközelebbi időn belül városunk közönségének kedvence. Azután

Megérkezett az entente jegyzéke a magyar kormányhoz.

— A „Torontál” tudósítójának telefonjelentése. —

Sopron, szept. 8.

Kirschlaunál tegnap este a magyar csapatok és az osztrák fegyveres erők között több óra hosszúra tartó harc volt, amely az éjeleti órákba is belenyúlt. Az összeütközésre Egan Imre elhurcoltatása szolgáltatott okot.

Wien, szept. 8.

Kormánykörökben a hangulat

nagyon izgatott. Azt tervezik, nem kellene-e Magyarországgal a diplomáciai viszonyt megszakítani, ha a magyar kormány el nem rendeli az erősítések visszavonását. Az osztrák kormány komoly előterjesztést tesz Budapesten és az entente fővárosban tiltakozó jegyzéket nyújt át.

Budapest, szept. 8.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: E hó hatodikán délben az entente hatalmak budapesti képviselői a párisi nagykövetek tanácsának megbízásából gróf Bánffy külügyminiszternek Nyugatmagyarország kérdésében jegyzéket nyújtottak át. A jegyzék kifejti, hogy a szövetséges nagyhatalmak sajnálattal vettek tudomást a nyugatmagyarországi eseményekről: megállapítja, hogy bár a magyar kormány többször őszinte óhaját fejezte ki, hogy a trianoni békéből származott kötelezettségeit betartja, a nyugatmagyarországi kérdésben tanúsított magatartása folytán a nagyhatalmak nem kételkedhetnek abban, hogy a magyar kormány Nyugatmagyarország átadása körül ellenkezést tanúsít. Az entente figyelmeztetése ellenére a magyar hatóságok eltűrték úgy azt, hogy Friedrich ur, aki a trianoni béke végrehajtását ellenző mozgalom élére állott, büntetlenül juthasson Nyugatmagyarország területére, mint azt, hogy különböző irredenta társaságok vezetői, számos katonai és polgári egyén, kik nem az átadandó területen bírnak illetőséggel és akiknek felforgató törekvései iránt sem lehet kétség, ugyanoda jussanak el. E tények folytán a szövetséges nagyhatalmak képviselői joggal tették felelőssé a magyar kormányt azokért a zavarokért, melyek Nyugatmagyarország átadása előtt és azután előfordultak. A jegyzék reámutat arra, hogy a baranyai terület kiürítését, dacára az előfordult nehézségeknek, már nagyjában végrehajtották.

A nagykövetek tanácsa tudatában van annak, hogy számos kérdés van még, melyeket a békeszerződés területi rendelkezéseinek végrehajtása után meg kell oldani, azonban addig, amíg a területre vonatkozó rendelkezések teljesen végrehajtva nincsenek, a nagykövetek tanácsa kénytelen tartózkodni attól, hogy a magyar kormány által elébe terjesztett kívánságoknak megvitatásába fogjon. Az egyesült nagyhatalmak azt a reményüket fejezik ki, hogy a magyar kormány megértve a körülmények súlyos voltát, képes lesz a szükséges erővel a békeszerződés pontos betartására mindenképp kényszeríteni, hogy ekként az entente meggyőződjék arról, hogy nemzetközi kötelezettségeinek szigorú betartását a magyar kormány képes biztosítani.

Az entente követek a jegyzékhez azt a megjegyzést fűzték, hálásak lennének, ha a magyar kormány sürgősen foganatosítaná mindazokat a rendszabályokat, melyek Nyugatmagyarország kiürítésére szükségesek. Kérik, hogy az átadási eljárást újra kezdjék meg s hogy az erre vonatkozó jegyzőkönyvet úgy a magyar, mint az osztrák kormány minél előbb terjessze elő.

Budapest, szept. 8.

Az entente jegyzékét Franciaország, Anglia és Olaszország képviselői adták át a külügyminiszteriumban. A magyar kormány rövidesen válaszol a jegyzékre.

Sopron, szept. 8.

A szövetségközi tábornoki bizottság elnöke a következő táviratot intézte Sigrav gróf kormánybiztoshoz: Indokoltnak tartom írásban is közölni Nagyméltóságod előtt tett ama kijelentésemet, hogy felhatalmazom an-

nak a megafolására, mintha Kirschlag megtámadásánál katonaruhába öltözött harcosok szerepeltek volna. A támadók felfegyverzett falusiak voltak. Ferraire hadosztályparancsnok, a szövetségközi tábornoki bizottság elnöke.

még számtalan szebbnél-szebb tánc egészíti ki a gazdag műsort, melynek lejátszása után parkett-tánc következik. A vállalat igazgatója Krampf Marci, vagy ahogy mindnyájan ismerjük, Marci, a műsor összeállítását oly nagy szakértelemmel végezte, hogy az bármely nagyvárosi orfeumnak is díszére válna.

A Torontálmezei Gazdasági Egyesület 1921. évi szeptember hó 25-én d. e. 9 órakor Veliki Beeskereken, a Torontálmezei Központi Hitelszövetkezet székházában (Car Dusanova (Vár-aljai) utca) évi rendes közgyűlést tartja meg a következő tárgysorozattal: 1. Az egyesület elnöki és alelnöki tisztségeinek

választás utáni betöltése. 2. Az egyesület kerületi központjainak kijelölése. Javaslat: turskakanizsai (törökkanizsai), veliki kindai (nagykikindai), zombolyai (zsombolyai), veliki beeskereki (nagybeeskereki), secsanjji (torontálszécsánvi), francfeldi, vrsaci (verseci) kerületi központok. 3. A központok elnökeinek és alelnökeinek megválasztása. 4. Az egyesület igazgató választmányi tagjainak megválasztása s ezeknek beosztása a kerületi központokhoz. 5. Az egyesület 1921. évi költségvetésének megállapítása. 6. Gazdasági heti szaklap kiadása (mely az előzetes előfizetések alapján külön magyar, külön német és külön szerb nyelven adatként ki). 7. Indítványok.

Tiltakozó küldöttség a Romániához való csatlós ellen.

Tegnap délelőtt egy esenei és gáji lakosokból álló küldöttség járt lent Beogradban, akik Pašić miniszterelnöknél, Pribiescivü belügyminiszternél és a radikális és demokrata klubokban jártak, ahol memorandumot terjesztettek be, hogy Csene és Veliki Gáj szerb lakosságát ne engedjék Romániához csatolni.

Sylon-mesternek most, szombat és vasárnap tartandó telepathikus és képszuggerációs előadásaira ajánlatos a jegyeket a Mangoldnál előjegyezni.

Állatorvosai kinevezések. A földművelésügyi miniszter Zepa Miklós állatorvost Nagygájra és Popovic Velizart Vrsacra állami állatorvosokká nevezte ki.

Bieskázó legények. Csokolov Mita, Tabin Dusan szerbaradáci földműveslegények és egy Bozsó nevű szabivai lakos együtt mulatott kedden délután a szerbaradáci nagykoresházban. Késő estéig iddögáltak együtt és meglehetősen felöntöttek a garatra. Duhajkodás közben összeveszttek egymással. A sok szófecsérlésből verekedés támadt. Tabin és Bozsó bieskával estek neki Csokolovnak és mielőtt még védekezhetett volna, lefogták és alaposan összeszurkálták. Csokolovot még azon éjel behozták a beeskereki kórházba.

Az „Árva-asztaltársaság” f. hó 10-én, szombaton este 6 órakor több tagtárs adakozása folytán ismét megvendégeli az árva-házban elhelyezett 33 árvát, mely alkalomra tisztelettel meghívja az összes tagokat és érdeklődő közönséget az „Árva-asztaltársaság” saját helyiségében: Brigadira Risztitva utca 1 szám.

Az irek újra bejelentették a harcot.

London, szept. 8.

Az irek elutasították az angol kormánynak a béke helyreállítására vonatkozó feltételeit. Kialtványt bocsátottak Közé, melyben bejelentik, hogy jogaikért a végsőkig fognak harcolni. Követelik, hogy pártatlan bíróra bizzák a vitás kérdések eldöntését.

Elfogták Zsupán Emiltolvaját.

Vakmerő rablás a zemun-beogradi vonaton

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 8.

Megírta a „Torontál”, hogy Zsupán Emil veliki beeskereki gabonakereskedő, a „Brajkovity és Tatarin”-cég volt cégvezető-titkárárt a múlt hét szerdáján, augusztus 31-én este 10 órakor érzékeny veszteség érte a zemun-beogradi vonaton: ellopták kizárólagos tulajdonát, amelyben négy darab százötvenezer dinár értékű csekk és ezer dinár készpénz volt.

Zsupán Emil így mondotta el a vasúti lopások történetében ritka, valóságos amerikai ízű, vakmerő tolvajlás történetét:

— Ugy tíz óra tájt történt. Koromsötét volt a vonaton, a mely lassított tempóban megy Zemun és Beograd között. Én a kupé folyosóján álltam, kézipodgyázzom, amelyben a pénz és a csekk volt, a kupé hálóartójában feküdtem. Erzszerre csak hatalmas ütést éreztem, megtántorodtam, vakmerő tolvajom pedig ezalatt magához kapva táskámat leugrott velem a vonatról.

Minden pénzem a táskában volt, két és fél dinárral zsebembe érkezttem meg éjszaka Beogradba, ahol természetesen rögtön feljelentést tettem az ismeretlen tettes ellen.

A nyomozást nyomban megkezdették és ma, egy hét múlva kaptam távirati értesítést Vinkovcéről, hogy ott a tolvaját elfogták. Hogy a pénz és csekk, amely az én tulajdonom volt, meg van-e, nem tudom.

Caillaux emlékiratai.

Harc a békéért és az igazságért.

A „Torontál” wieni szerkesztőségétől

Wien, szept. 8.

„Aoknak, akik mellettem voltak a megpróbáltatások közepette, amelyeknek csaknem tíz esztendőm óta voltam áldozata, azoknak, akik odaadó figyelemmel kísérték az én kálváriáim állomásait, azoknak, akik oly tündöklő bátorsággal védtek engem tollal, szóval és lelkes odaadással...” ezzel a kis ajánlással vezeti be Caillaux volt francia államférfi a napokban megjelenő memoárjait. Mőködésben volt a memoárba, a tíz hosszú esztendő krónikájába, már megjelenése előtt hosszasan lapozgatni s benne nemcsak a Caillaux-ügy, de maga a hivatalos Franciaország is megfelelő világításban részesül. Agadirtól Lipscher sajtókijáróig, majd a felmentő ítéletig, közel negyedszáz oldalon keresztül tombol egymás ellen két irány: egy valódi és egy csupán külsőleg valódi francia politika. Állandó történelmi háttér; majd a jellegzetes harmadik köztársaság demokratikus politikája, egy percig sem engedik, hogy Caillaux ügye a szubjektív önvallemások egyhangúságának teret engedjen. Mint egykor Danton és Robespierre, a legutolsó évek francia eseményeit is két hős vezeti: Caillaux és Clemenceau.

Kezdődik Agadirral a l'Action Francaise és a Calmette „Fi-

garo”-jának harcival, „Une guerre petite et joüe” — ez az Action Francaise jelszava, de Caillaux radikális pártja és Jaurès tábora, a marokkói konfliktus dacára is elhárítanak minden háborus veszedelmet. De Jaurès megölik és Robespierre—Clemenceau zászlója magasan lobog, Painlevé után már a tigris következik, a royalisták „revanche” imádata „Clemenceau” — megpecsételik Caillaux sorsát.

Az „Action Francaise” nem nyugszik s 1917 decemberében megkezdődik a három éven keresztül húzódó tragikomédia. Mamers városából rendőrtisztek kíséretében viszik Caillauxt Párisba. „A szövetségi tekintélyalásása és az ellenség terveinek elősegítése” címén megkezdődik az eljárás. S fevonulnak: Bolo, Duval, Cavallini, Lipscher, Leoir, Minetti, a frenzei kincses kassza legendái, argentinai tartózkodás, amelyek mind a „triple Alliance” megdöntését célozták volna!

Clemenceau adatokat gyűjt, a fantasztikus bonvodalmak dzsungeléből kihálásszák, de Palladines nevű álmárkit, Luxemburg gróf argentinai németjét hamis táviratait, majd jön a házkutatás s 1918 január 14-én, az „Action Francaise” Leon Daudetje vezérékben jelenti Caillauxnak a földalatti Cabuffe-be való zárását. Négyezer örszem vizgáz airtaja előtt, rablógvilkosokkal egy folyosón őrzik, a bírák becsületrendet kapnak, de Mornet törvénytörési elnök nem bírja tovább. Leköszön állásáról, röpiratot ad ki s feltartja, hogy az egész Caillaux elleni eljárásnak kettős célja van: Clemenceau diktatúráját és az „Action Francaise” célját hosszú időre garantálni.

S Lipscher, ez az elfajult magyar sajtókaikandor... erről külön könyvet kellene írni. Tízszáz pénzen meg akarja vásárolni a „Figaro”-t, lehetetlenné akarja tenni a háború előtti francia szimpátiát Károlyi Mihályék mellett s amikor az egész vásárlás 30.000 frank magyar kormánysszubszenciában merült ki, fordít egyet a köpönyegben, beférkőzik Caillauxhoz és agent provokatórije lesz Clemenceauék klikkiének.

S amikor a polgári bíróság felmenti, a hajszja nem marad abba. Ráolvassák a háborus „Reinisch Westfälische Zeitung” vezérékét: „Der bestgehasste Mann in Frankreich, er ein Gegner der von England gedungenen Lakaien, wie Barthou, Briand und Poincaré ist s a svájci tartózkodásért, a cseh tárgyalásokért is felelnie kell. Giollittit is bevonják. Deschanel, Dupuy és a többiek már majdnem „inkosai”, de jön az összezúgorozott Lenoir akta, Duvergé Tereznék (Lipscher metressze) együgyű meséi s újra felmentik.

Atélt szenvedéseimért, méltatlan harcoltatásomért, a történelem ítélőszéke előtt nemzedékeknek kell majd vezekelniök. „Les forfaits sont parfois récompensés en ce monde, mais la satisfaction n'en dure pas longtemps.”

A jelen Briandé, Millerandé, akik szívesen segítettek Clemenceaunak, de a félrevezetett

tömeg nem süket. Még nincs vége s nemsoká ragyog a gloire. A féktelen „revanche”, a jóvátételek, Fejszülézia, a rajnai tartományok s a mai francia erőszakos külpolitika újabb katasztrófát hoz, de rajta keresztül majd utat tör a béke, az igazság eszméje, ez igazolja majd Caillaux s reaktiválja Európa igaz békéje érdekében!

Tőzsde

Szeptember 8.

A magyar korona jegyzése a beogradi tőzsdén. A valóságos békeállapot bekövetkezését jelenti a kereskedelem és gazdasági kapcsolatok várva-várt tényleges felvételét, hogy a beogradi tőzsdén ma először jegyezték a magyar koronát. Eddig a magyar korona egyáltalában nem szerepelt a beogradi tőzsde valuta és deviza forgalmában. Ma történt a magyar korona első jegyzése. Ez a kicsinynek látszó tőzsdei esemény azonban sokat jelent, mert az a gazdasági élet konszolidációjának, a sokáig nem késztető békés együttműködésnek hírnöke.

Beogradi hírek. Valuták: Lei 54, Márka 52-40, Leva 39, Magyar korona 11-67, Osztrák korona 4-30.

Devizák: Páris 368, Milano 213, Szaloniki 250, Prága 49-45, Berlin 52-37½, Wien 40-65, Szófia 38-50, Budapest 11-75.

Egy hollandi tréfa a kötelező szavazás ellen.

(Amsterdami levél.) A hollandiai viszonyokról hűséges képet alkotni — meglehetősen nehéz probléma. Általánosságban nem lehet erről beszélni, mert más az élet Hágában, mint Amsterdamban és itt egészen más, mint Rotterdamban vagy Utrechtben.

A kontrasztok legélesebben az első kettő között bontakoznak ki. Hága a rezidencia. A hollandi nábegek milliói ülnek a városban. Hága diszkrét és a tradíciókban él; van benne góg, öntudat s amellelt hihetetlenül finom és kényes.

Amsterdam már világváros; de kamasz korban. A hollandi immonumentálitást legyűrte a vasbeton s a törpe házak tengerében már égbe kiált itt-ott egy 5—6 emeletes palota. Itt is milliók halmozódnak fel, ezek azonban üzletemberek milliói. Itt vannak hollandia gyárai, bankjai, üzletei s így Amsterdam már kevertlebb, szertelenebb és mesterkétebb, mint Hága. Az amsterdami és hágai lélek két különböző fogalom. Erre vonatkozólag felemlíték egy érdekes esetet.

Az amsterdami városi tanács ez év első nyvedében azt a határozatot hozta, hogy a közeledő városatyai választásokon a sza-

vazás mindenkire nézve kötelező. A kényelmes amsterdamiaknak nem tetszett a határozat. A választások itt is mindig a legnagyobb közömbösséggel folytak le és a szavazók nagyrésze nem élt a jogával. Sokan egyszerűen bosszantásnak fogták fel a dolgot s egy kisebb csoport körében felmerült a revans gondolata. Az ötlet népszerű lett, a csoport párttá formálódott s a választásokon felterjesztett egy jelöltlistát, ameleven csupán egy név állt: Heer Had-je-me-maar.

Had-je-me-maar annyit jelent, hogy „volnék én te”. Ez a furcsa név egy öreg amsterdami kolodus gunyneve, aki évtizedek óta csavarog Amsterdamban a Nieuwe Amstel-ben, hihetetlenül piszkos, tépett ruhájú öreg, akin kétségtelenül felismerhetők az idiotizmus jelei. Az egész város ismeri, ha kérdezték tőle, hogy hívják, mindig csak azt felelte: Had-je-me-maar.

Innen ragadt rá a neve. A választási bizottság kénytelen volt elfogadni a jelölést, mert a bizottsági tagság nincs előfeltételekhez kötve. A Had-je-me-maar párt pedig tökélet gyűjtött s megindította a propagandát. A lapokban óriási hirdetések jelentek meg, az utcák telve voltak Had-je-me-maar plakátokkal. Az amsterdamiak nagy lelkesedéssel szegődtek a párt jelöltje mellé s a választásokon Had-je-me-maart egy igen tekintélyes amsterdami urral szemben óriási többséggel városatyává megválasztották.

A következmények már maguktól jöttek. A komoly városi tanács borzalmasan kompromittálva volt s Amsterdam mulatva várta, hogy mi történik majd Had-je-me-maar városatyával. A városatyát lefogta a rendőrség valamiféle csendháborítás címén és elítélte nyolc napi fogházra és javító intézetbe való utalásra. Azután lemondatták tisztségéről. A városi törvényhozók azonban még ma is viselik a Had-je-me-maar nevet.

Amint Amsterdam megtett, arra Hága képtelen volna. Egy hágai „jonkheer” ez esetre azt mondotta, hogy „skandaal”. Hága életének előkelő a gesztusa, Hágának nincs is nyilvános élete. Színháza mindössze egy van. Az operájában csak vendégszereplők játszanak; állandó társulata nincs. Kávéház, mulató alig található. Hágában négy fal között élnek az emberek.

Amsterdam ezzel szemben tele van orfeummal, kabaréval, színházakkal, van egy nagyszerű operája is. Rengeteg mulatót találunk, az éjszakai élet olyasmint Párisban volt a háború előtt. Az Amsterdamban élő idegent az aradat sokkal inkább magával ragadja, mint Hágában. A pénz, amely ez élethez kell, közepéurópai valutában óriási.

Sylon-mesternek

most szombat és vasárnap a Városi Színházban tartandó

telotelepathikus, tömegszuggerációs

és képszuggerációs előadása i r a

ajánlatos a jegyeket a MANGOLD könyvkereskedésben előjegyezni.

Aluminium és tűzálló főzőedények

kaphatók a Gazdasági Részvénytársaság üvegosztályánál.

Diplomás tanítónő 1662
francia órákat
 ad mérsékelt díjazás mellett.
 özv. Matavovszky Endréne
 Petrogradszka (Melencei) u. 20.

Étterem-megnyitás!
 Vanszerencsém úgy a vidéki, mint a helybeli n. é. közönséget értesíteni, hogy a
 „CLUB“-KÁVÉHÁZ ÉTTERMÉT
 f. hó 8-án, csütörtökön megnyitom, hol a mai viszonyoknak megfelelően
 a legjobb ételeket és italokat fogok kiszolgálni. -- Délelőtt villásreggeli!
 Naponta többször friss sörcsapolás! Gyors és pontos kiszolgálás! Kellemes
 szórakozóhely! -- Esténként RADA DEZSŐ cigányprimás zenekara
 hangversenyez. -- A nagyérdemű közönség pártfogását kéri
 1694
WAHL IGNÁC kávé és vendéglős.

Okl. polgári iskolai tanárnő
tanítást vállal,
 elemi iskolai tanítványokat
 is elfogad. 1693
 Levelek a kiadóba kéretnek.

Zsirszóda és karbid
 nagyban a legolcsóbban kapható
 1695
 Dinić és Rajić cégnél Novisad
 Wagner-palota. -- Telefon 3-97.

Eladó egy jókarban levő majdnem új
üzletberendezés.
 1688 Cim a kiadóhivatalban.

Egy jókarban levő
szalongszék
 és egy ebédlő azonnal eladó.
 Érdeklődni lehet:
 Hajduk Velykova (Merzi) utca
 2. sz. alatt. 1696

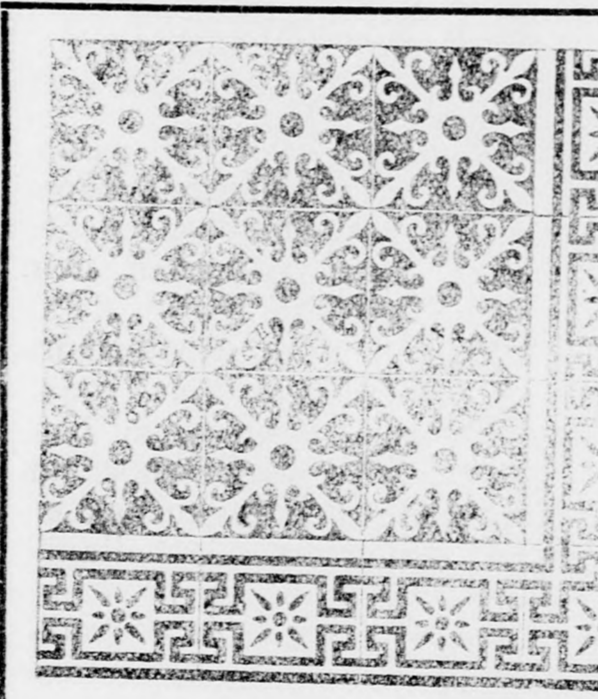
Ezúton is bátorkodom a nagyérdemű
 közönség becses tudomására hozni,
 hogy évtizedek óta fennálló
cipőket nagyban készítő műhelyemben
 ezúttal cipők kiesinyben, azaz páronként is a legjutányosabb napiárak
 mellett kaphatók. -- Raktáron tartok
 a legnagyobb választékban minden-
 nemű bőrből készült gyermek-, leány-,
 fiú-, női- és férficipőket.
 Kérve, hogy nálam egy próbavételt esz-
 közöljön, maradok kiváló tisztelettel
MAYER FERENC
 cipőket nagyban készítő műhelye Veliki
 Becskerek, Kralja Petra trg 629. szám,
 Solyom-féle sörcsarnok, hátul az udvarban.
 Elsőragu szabász és egy tűző felvétetik

Egy jókarban levő barna
rövid zongora
 és egy női íróasztal eladó.
 1690
 Ferenc Deaka (Deák Ferenc) u. 7.

HIRDESSZEN A TORONTÁL-BAN
TELEFONSZÁM 21.

GILETTE
 és mindennemű önbortváló késeket
 felelősség mellett a legújabb rend-
 szerű motorikus üzemre berendezett
 gépen 3 K-ért azonnal újja köszörülök.
 Deutsch Izidor optikus, Subotica.
 Vidéki rendelémet kérem a késeket ajánlott
 levélben beküldeni. 1962

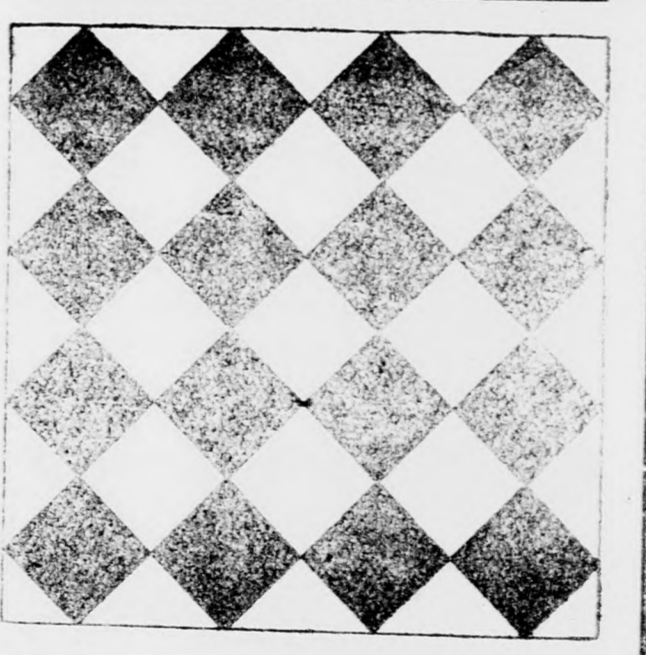
Főzött esenc - ecet
 nagyban és kicsinyben kapható
STARK DEGA
 ecetgyárban Sentán
 Telefon 103. 1692

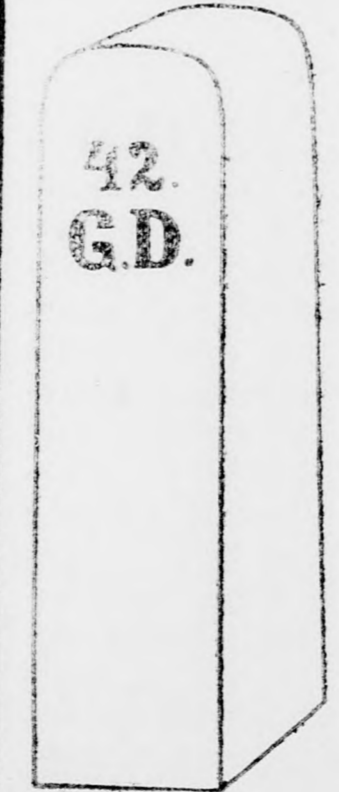
Özv. Guttman Jakabné és Fiai
működőgyára Veliki Becskerek

Eladó két ház Szóregen.
 A házak téglából épültek, nagyon jó
 karban vannak. A tulajdonos esetleg
 el is cseréli őket.
 Értekezhetni a tulajdonosnál: 1638
Andrea Petrovnál, Óbében.

Ajánl:
 saját gyártmányu mű-
 kölapokat, cementlapo-
 kat, lépcsőket, áteresze-
 ket, minden nagyságu
 vályukat, határköveket,
 esőveket

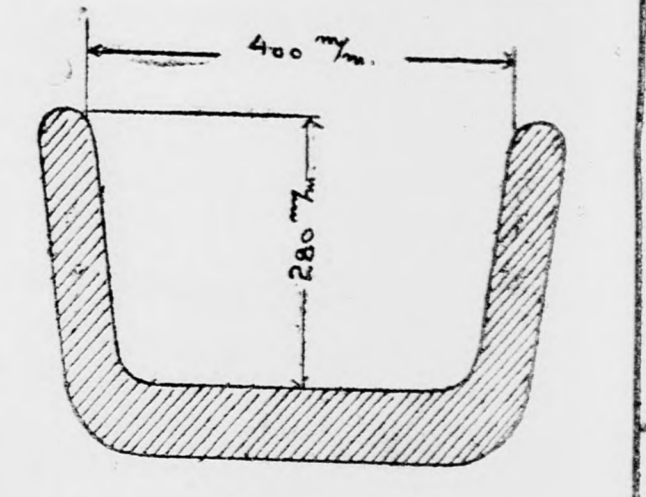
Malom
 2 vagonos, **ELADÓ** a vasuti
 állomás közvetlen közelében.
 Felvilágosítást ad: 1636
PETRÁSS LÁSZLÓ, Veliki Becskerek.

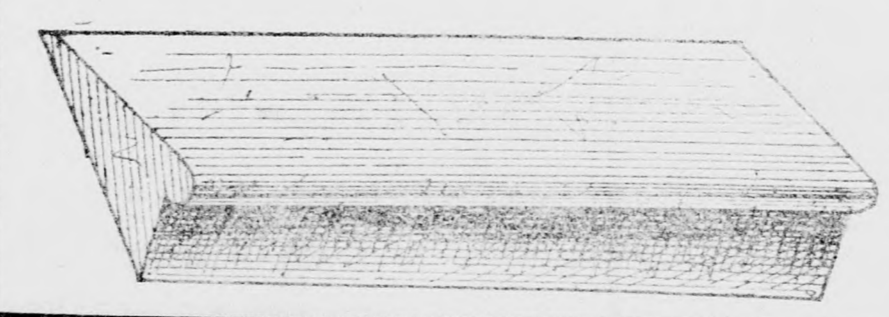
Ezenkívül készít:
 községeknek a helyszínen nagy legelő-
 vályukat és átereszeket

Raktáron tart:
 meszet, beocsini portlandot, roman-
 cementet, gipszet, surlahomokot, min-
 denféle festéket 1596

Vállal:
 betonirozást, terazzokészítést, laplera-
 kást, aszfaltozást, esőelhelyezést és
 minden e szakmába vágó munkát

**KÁVÉHÁZBAN, VEN-
 DÉGLÖBEN KÉRJÜK
 A TORONTÁL-T**

Vagonvételnél:
 meszet és portlandot
 közvetlen a gyárból,
 nagyon olcsón szállít.

